

Jon Holmstensson i Hjärterum (i Kuddby socken) genomför med samtycke av sin hustru Ramborg Jonsdotter, hennes son Knut Sunesson och alla deras vänner och släktingar ett byte och köp med Bo Jonsson, drots i Sverige, varvid utfärdaren till Bo Jonsson överlåter en hytta som kallas Bottebo, hela Bagghyttan, 9 stänger i 'Malmbergsköpet' samt utfärdarens hela ägodel i båda gruvorna, allt på Hällestadberg i Hällestads socken i Bråbo härad i Linköpings biskopsdöme, med alla dessa egendomars tillagor så som de är utmärkta med gamla råmärken. I utbyte häremot överlåter Bo Jonsson till utfärdaren $\frac{3}{4}$ attung i Grimstad i (Östra) Eneby socken i samma härad och biskopsdöme samt betalar 100 lödiga mark silver i stockholmsvikt. Utfärdaren erkänner sig tillfullo ha uppburit denna silversumma av Bo Jonsson och kvitterar denne härför. Han lovar vidare att till Bo Jonsson tillsammans med egendomarna överlämna alla brev och all bevisning på dessa gods som han har haft intill denna dag. Om det skulle visa sig att utfärdaren eller dennes arvingar har fler brev på egendomarna, antingen hos utfärdaren själv eller hos någon annan, förklaras nu dessa döda från det att utfärdaren överlämnat egendomarna till Bo Jonsson. Om jorden, vilket Gud förbjude, lagligen hindras för Bo Jonsson, på vilket sätt detta än kan ske, förbinder sig utfärdaren att inom sex veckor efter att så skett ersätta honom med annat likvärdigt gods i lika gott läge efter utlåtande av två män på Bo Jonssons och hans arvingars vägnar och två män på utfärdarens och dennes arvingars vägnar. Jon Holmstensson ger vidare häradshövdingen och domaren (i det härad) där egendomen är belägen fullmakt att fastfara den till Bo Jonsson i enlighet med landslagen samt lovar på heder och samvete att hålla fast vid alla delar av överenskommelsen.

Brevet beseglas av Staffan Stangenberg, Harald Bagge, Håkan Kampe, Peter Tomasson, Jon Upplänning samt av utfärdaren, dennes hustru Ramborg Jonsdotter och hennes son Knut Sunesson, vilka samliga var närvarande vid uppgörelsen.

Orig. på perg. (27,2 x 34,5 cm; 41 rader), Linköpings stadsbibliotek, Stiftsbiblioteket.
SDHK nr 10974.

Om Jon Holmstensson (Rosenstråle) och hans hustru Ramborg Jonsdotter (oxhuvud) se Elgenstierna VI: *Rosenstråle*, s. 522.

Om Hällestadberg se C. G. Styffe, Skandinavien under unionstiden (3:e uppl. 1911), s. 258 f. med not 1 där detta brev anges som det äldsta belägget på gruvområdet. För möjligheten att det "järnberg" som omnämns i brev 1370 3/6 (DS nr 8136) i själva verket avser Hällestadberg se kommentar där. Se även riddaren Erik Karlssons pantsättning av Hällestadberg till Herbricht van Königsmark 1381 21/4 (SDHK nr 11876).

Om hyttorna Bottebo och Bagghyttan se även Ö. Pettersson, Hällestads bergslag (1995), s. 13 och 17 f. Förlederna i medeltida namn på (gruv)hyttor är ofta personnamn eller personbenämningar som anger hyttans grundare eller tidigare ägare; se för Bagghyttan (av Bagge) KL VII: *-hytta*, sp. 208 och för Bottebo (av Botte) SMP I, sp. 473.

Om Hjärterum se G. Franzén, Bebyggelsenamnen i Björkekinds härad (1989), s. 24 f.

Jämför Jon Holmstenssons och Ramborg Jonsdotters försäljning av jord i Östergötland till Bo Jonsson 1383 9/8 (orig. på perg., Linköpings stadsbibliotek, Stiftsbiblioteket). Enligt de vittnesmål som ges av olika personer i några brev från 1413 och 1414 (se SD nr 1851–52, 1859, 1873) har Bo Jonsson (vid obekant tidpunkt) tilltvingat sig egendom i Östergötland av Jon Holmstensson och hans hustru, varför denne klagat såväl på häradstinget som inför kung Albrekt.

Om skrifvarhanden se L. Sjödin i Arkivvetenskapliga studier 3 (1961), s. 220.

Av sigillanterna ingår Staffan Stangenberg, Harald Bagge, Håkan Kampe, Peter Tomasson och Jon Upplänning i kretsen kring Bo Jonsson i den centrala förvaltningen i Östergötland, bland annat som häradshövdingar eller underlagmän. Se kommentarer vid DS nr 9204, 9256, 9294 och 9425 med litteraturhänvisningar.

Alla the mæn thætta · breff sea · ælla hœra · helsar jac Jon Holmstenson j Gertrem ewerdh·
elika medh · warom Herra. Gør jac thet allom mannom witerliket · oc kunnokt · medh thæsso
mino nærwarende opno brefwe · swa · æpterkomandom · som nærwarendom · mik medh ·
samthykt · oc fulbordhan : minna elskeliko husfrw Ramborgh · Jonsdotter · oc hænnæ son ·
Knut · Sonasson · oc wara vina oc frændæ medh · jaa · godhuilia oc beradhno modhe medh
erlikom · oc · wælbomnom manne Bo Jonsson · drozta i Swerike at hafwa · giort eet skælliket oc
laghliket · skipte · oc køøp jnnan swa · mato · at jac them samma Bo Jonsson · vplater først ena ·
hytto · som · kallas Bottabodha · thernæst alla Baggahyttonna, jtem nio stænger jnnan ¹Malm-
bærghs køpeno¹ / oc allan min ægholot · jnnan badhom grwuomen · medh allom tillaghom
thæssæ godzanna jnnan wato oc thorro engo vndan takno · swa · wit som the æra · stakadh^a · oc
stenadh · æpter · gambloom ramærkom vppa Hærlestadhabærgh · liggjande · j Hærlestadha sokn ·

j Brabohæradh · jnnan Lyncopungs biskopsdøme fore thre fiærthungs attunga · j Grimstadhom
 j Enebo sokn · jnnan samma hæradh · oc biskopsdøme oc fore hwndradha · løthugha · marker
 sylfs stocholmska wikt · huilka sylfswmmo jac af them samma Bo Jonsson fullelika vpburit
 hafwer · swa thet mik allaledhis wæl anøgher / Oc later jac thæn samma Bo Jonsson · oc hans ·
 arfwa · fore mik oc minom arfwom lithogha løsa · oc allaledhis qwitta · vm the forscripno
 sylfswmmo swa · at jac ælla mine arfwa ælla nokor a wara wæghna · viliom oc skulom aldrih^b
 maght at hafwa nokra till talan ælla · krafwo · til thæn samma Bo Jonsson ælla hans arfwa oc
 æpterkomanda · vm the forscripno sylfswmmo hwndraþa løthugha^c · marker æpter thænna ·
 dagh · vider sannind oc godha tro / Huilkin fornempdo^d goodz Bottabodha : Baggahyttona,
 Malmborgs køpit · oc min ægholoot jnnan badhom · gruwomen · medh allom tillaghom vndan
 takin · husin som vppa · thæssom forscripnom gotzomen standa · swasom · medh · tomptom
 oc tomtastadhom · medh thorpastadhom oc hyttostadhom · medh aker oc ængiom · skoghom
 oc fiskewatnom · oc strømom · medh allom tillaghom · vmjordhom · oc wadhom [jnnan]^e vato
 oc thorro nærby oc fiærran jnnan gardz oc vtan nempdo ælla · onempdo · ængo vndantakno
 som thessom godzom af [al]der^f tilhørt hafwer oc nw tilhøra kan · jac afhænder · mik oc
 minom arfwom · oc æpterkomandom · oc tileynar iac them · oc homol^g gør them · fornempda
 Bo Jonsson oc hans arfwom til ewerdhelika · ægho / swa at the mugho thæssin forscripno godz
 styra · oc radha wænda · oc sælia · skipta oc gifwa · oc allaledhis skipa æpter thera · eynom · wilia ·
 som · them nytast · oc bæzt synis · ohindradh oc oqwald · af mik oc minom arfwom · oc æpter-
 komandom · oc af hwariom manne · a mina wæghna / · æpter thænna dagh · Oc lofwar iac vider
 sannind oc godha · tro them fornempda Bo Jonsson · all the breff · skæll oc bewisning medh
 thæssom godhzomen · vp at antwardha / som jac til them haft hafwer til thænna dagh ·
 Funnos oc nokor · the breff skæll · ælla · bewisning · som jac ælla mine arfwa · til thæssin for-
 scripno godzin haft hafwom æntiggia nær mik ælla · androm · mannom · tha gør jac them medh
 thæssa breffsins · maght gantzlika maghtløs · sidhan jac them samma Bo · Jonsson · thæssin
 forscripno · godz vpantwardhat hafwer · Kunne thet oc swa hænda · at thæssin forscripno
 godzin them fornempda Bo Jonsson ælla · hans arfwom nokraledhis · afgingen · medh ræt /
 domom · / ælla landzlaghom · huilkaledhis thet hælzt tympde swa thet jac ælla · mine arfwa ·
 gatom · them · samma Bo Jonsson · ælla hans arfwom ey hemoll giort som Gudh forbiudhe^h ·
 tha · binder jac mik til medh minom arfwom · them · fornempda Bo Jonsson oc hans arfwom ·
 annoor · swa · godh goodz jnnan swa godho læghi · jgen gifwa jnnan siex wikor · æpter thet · at
 them thæssin forscripno godzin · af gangin waro æpter sæghn · twæggia godhra manna · a thera
 wæghna oc twæggia [a]ⁱ · wara · them til fulla nøghe vider sannind · oc godha tro vtan alla ·
 arghalist ælla nokra · handa · hielpærædhe / Oc gifwer jac hæradzhøfthinganom oc domarnom
 ther som thæssin godzin · forscriuen · liggia · medh thæsso breff · fulla · maght oc wald them /
 at fastfara them samma Bo Jonsson · oc hans arfwom · medh fastom oc fullom skælom · æpter
 landzlaghom · Alla · thæssa · fornempda articulos · oc hwar thera · særdelis vm sik · lofwar jac
 fornempde · Jon · Holmstenson · fasta · stathugha oc vbrutlika · at halda · them fornempda · Bo
 Jonsson oc hans arfwom vtan alla gensæghn · hielpærædhe · ælla · arghalist vider sannind oc
 godha tro / Til huilkens breffs mere visso oc stadh · fæstilse · jac bedhis til · witnisbyrdh · jn-
 cighle · erlikkra^k · manna · Staphan · Stangenbergs · Harald · Bagga, Haquon Kampa · Pæthar
 Thomason · Jon Vpplænning · medh minna elskeliko · husfrw Ramborgh Jonsdotter · hænnan ·
 son · Knwt Sonasson · oc mino eyno jncighle · huilke nærstadde · oc ower waro thæsso · køp oc
 skipte · Actum et scriptum anno Dominj Mccclxxseptimo · feria quarta proxima post domi-
 nicam Palmarum · in Bierko ·

På baksidan: Littera empcionis de bonis videlicet in Hellestadhabærgh de Johanne ·
 Holmstenson in Gertrem

J Brobo^l
𐌺; k;

Samtliga sigill bortfallna, men remsorna till nr 1–4 och 8 vidhänger alltjämt.

Text på sigillremsa nr 1: Jon Holmstenson; nr 2: Ramborgh; nr 3: Knut Sonason; nr 4: Stanginbergh; nr 8: Jon Vpplænnig. Enligt en avskrift av brevet i B. E. Hildebrands samlingar till Svenskt diplomatarium III, VHAA:s dep., Sv. Riksarkivet, fanns då även ett skadat fragment av sigill nr 5 med texten "[...]ld Bagga" på sigillremsan.

^a Bokstaven k rättad från b. ^b Med överflödigt diakritiskt tecken över r; felet har sannolikt uppkommit genom slarv vid avskrift från koncept. ^c løthu gha utan avstavningstecken vid radskifte. ^d Sista bokstaven ändrad från a. ^e Ordet saknas på grund av hål i pergamentet; här supplerat efter gängse formulär. ^f Början av ordet saknas på grund av hål i pergamentet. ^g Tydligt så för väntat hemol. ^h for biudhe utan avstavningstecken vid radskifte. ⁱ Saknas ms, möjligen genom påverkan av slutvokalen i twæggja (så även i DS nr 9541 och 9606); jämför gängse formulär med utskrivna preposition i till exempel DS nr 9455 och 9457. ^j thæs sin utan avstavningstecken vid radskifte. ^k Föregås av en bokstav (f eller s); sannolikt har skrivaren påbörjat ett ord men genast ändrat sig. ^l Följs av bokstavsföljd som möjligen ska läsas auerd (för väntat hæradh eller liknande).

^{l-1} Försvunnen bebyggelse i Hällestads socken.